

Перший лауреат Шевченківської премії

Двадцятого травня 1961 року вийшла постанова Ради Міністрів УРСР «Про встановлення щорічних Республіканських премій імені Т. Г. Шевченка». Тоді ж затверджено Положення про премії та зразки почесних знаків і дипломи лауреатів, створено Урядовий комітет на чолі з О. Корнійчуком, до якого ввійшли партійно-державні керівники та визначні діячі української культури. Присуджуватися премії мали за високохудожні твори літератури, журналістики, образотворчого мистецтва, музики, театру, кіно, які визнані та високо оцінені громадськістю. Першими лауреатами Шевченківської премії стали Олесь Гончар, Павло Тичина і Платон Майборода.

Її по праву можна назвати першою премією нашої держави – премію імені Тараса Григоровича Шевченка. Принаймні, у радянські часи вона такою була. Її дійсно отримували достойники. А найпершим лауреатом став незабутній Олесь Гончар.

Щоправда, справжнє ім'я великого письменника, поета, громадянина, дане йому при народженні – Олександр Терентійович Біличенко. Просто після смерті матері його забрала до себе бабуся, і у 1927 році, при вступі до школи, він був записаний як Гончар (а це прізвище носили мати, бабуся та дід). Отому-то ми й знаємо його саме за цим прізвищем.

Олесь Гончар був учасником Великої Вітчизняної війни, на фронт пішов у складі студентського батальйону в 1941-му. Саме про долю цього підрозділу написано твір «Людини і зброя». І саме за цей твір він отримав 9 березня 1962 року найпершу Шевченківську премію.

Острожанам приємно, напевне, згадати, що перший лауреат цієї поважної премії – Олесь Терентійович – був у нашому славетному місті. І навіть лишив про нього досить вагомий відгук: «На скелі, на моноліті стоїть Острі! Саме там, на острівському узвишші, де зароджувалася наша велика Академія, понад 400 років тому було надруковано наші книги-первінці, і серед них – той унікальний Буквар, перший буквар землі української, що від його кореня розрослося могутнє дерево нашої писемності, культури, вибуяла багатюща мова нашого народу, на основі якої склалася одна з найяскравіших слов'янських літератур».